

מסורת הש"ס

כל שעה פרק שני פסחים

מא.

עין משפט
נר מצוה

קעז א ב מ"י פ"ח מה' ק"ס הלכה ז ח פסח
לחין ש:
קעז ב מ"י פ"ח מה' ק"ס הלכה ז ח פסח
ש"ש לחין ש: פסח
קעז ד ח מ"י פ"ח מה' ק"ס הלכה ז ח פסח
פסח לחין ש: פסח
קעז ז מ"י פ"ח מה' ק"ס הלכה ז ח פסח
קעז ח מ"י פ"ח מה' ק"ס הלכה ז ח פסח

רבינו חננאל

ח"ר ובשל מבושל ביום, אין לי אלא ביום, שאר משקים מין, אמרת קל וחומר מה מים שאין מפיגין טעם הבשר אסור שאר משקים שפיגין טעמו של בשר אינו דין שאסור, ו' אומר ביום, אין לי אלא ביום, שאר משקים כמים, מי פירות מין, ח"ל ובשל מבושל ביום מכל פסוק, לה דמיקל ליה מבושל בשול אפילו צלי קדר, כיון שהוא עשוי כמין בשול אסור הוא, וח"ק דמפסח מכת הפסח הטעם צלי קדר מותר שאינו מפיג טעמו, וח"ק דמיית ליה לשאר משקים כיון ובשל מבושל מאי עבד ליה, מבני ליה דאפילו אם בשול אסור שצלאו או צלאו אחר בשבול חייב, ובר' יוסי דתאני יוצאין ברקיק השירי אבל לא במבושל ואע"פ שלא נזכר, הרי לר' יוסי אע"פ כי ריקן זה אפרי הוא, כיון שבשול יצא מתורת אפרי והרי הוא במבושל, כך זה הבשר אע"פ שצלאו, כיון שבשול יצא מתורת צלי, והרי הוא במבושל, צלאו כל צרכי כיון דסודא חרובא פטור, כי אינו חייב אלא על נא ועל מבושל, מירוש נא אכריס, כגון שנעלה מעט, אבל בשר חי לגמרי דלא עבר באש כלל אינו חייב, אמר רב הסודא המבשל בשבת בחמי טבריא פטור, דלאו תולדות אור הן, פסח שבשול בחמי טבריא פטור, אמר רבא ועובר משום דבעינן צלי אש וליכא, אמר רבא אבל נא

שפיץ י' ב'אמר א' סבירא י' אף על גב דתנאי כוותיה קסבר מתניין פליגא: מ"אמר שמואל אין הלכה כרבי יוסי, השתא מדמי מומן פליג אדרב כהנא דהא רב כהנא דאמר לעיל בין כך ובין כך אסור משום לך לך אמרין נזירא סמור סמור לכרמא לא תקרב פליג אדרב כהנא דהא רב כהנא דאמר אכל למוך חרובא דלדרי הכל ישרף ולעולא לא אסר אלא משום לך לך אמרין: מ"א דאו מ"א מצבת מחסע, קשה לר"י דלעיל קאמר י"א אף נותן את החומץ ואח"כ וכו' ופריך ולקומא כר' יוסי דאמר שורן בחומץ וחומץ לומחן משמע דתנא קמא דש' אומרין היינו מ"ק דר' יוסי דלית ליה חומץ למים ואפילו הכי קאמר נותן הקמח ואח"כ נותן את החומץ אלמלא קסבר אע"ג דלא למים חמוצי נמי לא מחמע ואורי' דלעיל איירי לפי המסקנא דהכא:

י"אין מבשלים את הפסח א' בששקין וכו', מימה דלמה שאלו כאלו כי משום דתנא ידקות שלוקות ומצולות א"כ מיד היה לו לשנות בסמוך אמרין: מ"א בינייהו צ"י קרי. פ"י אי לוקה עליו אי לא אכל כלל. עלמא פסול הו' ועשה נמי איז ביה דלני מחמת ד"א הוא דלמארין גריס כ"ל לולין (לקמן עה): נעץ מרובוט על החרס וחזר עליו יטול את מקומו נגע בחרסו של מנור יקלוק את מקומו וכן שאר משקין לא אלתערך למילף אלא לענין מלקות אבל פשיטא דלכל הפסות איכא עשה דמי אס לני אש וא"ת והיכי ילף שאר משקין מק"ו והא אין מוהירין מן הדין ויש לומר דהאי קל וחומר אינו אלא מגלה דכישול דקרא איירי אף בשאר משקין:

אמר רב כהנא הא פני ר' יוסי דמיא. מימה דרכ כהנא דמוקי לה כרבי יוסי דרענן האזי בשל מבושל מאי עבדי לכו דללאו ואחר כך ביטלו לא כר' קרא דמסבירא ידעין דכישול מבטל הגליה דאמר רבי יוסי גבי מזה יש לומר דרכ כהנא סבר דרבי יוסי ילף מבטל מבושל דכישול מבטל אפייה:

אבל א' במבושל. פ"ה דכישול מבטל ליה מתורת לחם ולפי' מיירי בצלילתו רכז דצלילתו ענה לא נפיק מתורת לחם כדפירש לעיל ור"י מפרש דמיירי בצלילתו ענה ופסולה משום מזה עשירה ומייתי דמי היכי דסבר רבי יוסי דכישול מפיך ליה מתורת אפייה לשוויה מזה עשירה

כאילו לא נאפה ה"ג גבי פסח עקר מיניה כישול שם לזיה: עולא אר אפ' תיבא ר' מ"א וכו', הכא מדמי פסח לכישול מזה והיינו דלא כמסקנא דר"ז מנכרין (ברכות דף לח): דקאמר התם עולא משמיה דר' יוחנן שלקות מנכרין עליהם שהכל מבטל מהם שם ירק ודמי ע"כ לא קאמר רבי יוסי אלא דבעינן טעם מזה ועולא לטעמיה דלא בעי לדחויא הכא טעמא דרבי יוסי דבעינן טעם מזה והתם נמי קאמר דלדרי יוסי מנכר שהכל אכל

לא שפיץ י' ב'אמר א' סבירא י' קסבר מתניין פליגא: מ"אמר שמואל אין הלכה כרבי יוסי, דאמר רבנן אחרות לא פליגי וכו' אמר שמואל הלכה כחכמים אחרת קאמר: אין הלכה כרבי יוסי, דאמר לעיל מ"מ חומץ

אחרות קאמר מר או אחרת קאמר מר א' ל' למאי נפקא מינה לדרב כהנא דאמר רב כהנא מחלוקת לתוך החרדר אבל לתוך החרות דברי הכל ישרף מיד א' ל' לא שמי' לי כלומר לא סבירא לי א' א' אשי כוותיה דרב כהנא מסתברא מ"אמר שמואל י' אין הלכה כרבי יוסי מ"א לאו א' צמותי הוא דלא צמית הא חמוצי מחמעא לא דילמא לא מצמת צמית ולא חמוצי מחמע: אין מבשלין וכו': ת"ר ובמים אין לי אלא במים שאר משקין מניין אמרת קל וחומר ומה מים שאין מפיגין טעמן אסורין שאר משקין שמיפיגין טעמן לא כ"ש רבי אומר במים אין לי אלא מים שאר משקין מניין א"ל יובשל מבושל מ"מ מאי בינייהו איכא בינייהו צלי קדר ורובנן האי בשל מבושל מאי עבדי להו מבני ליה לכרתניא י"ב בשל וואח"כ צלאו או שצלאו ואח"כ בשלו חייב בשלמא בשלו ואח"כ צלאו חייב דהא בשליה אלא צלאו ואח"כ בשלו הא צלי איש הוא אמאי אמר רב כהנא הא מני רבי יוסי היא דרתניא יוצאין ברקיק השרי ובמבושל שלא נימוח דברי ר"מ רבי יוסי אומר יוצאין ברקיק השרי אבל לא במבושל אע"פ שלא נימוח עולא אמר אפילו תימא ר"מ שאני הכא דאמר קרא י"ב בשל מבושל מ"מ ת"ר ייכול צלאו כל צורכו יהא חייב ת"ל יאל תאכלו מומנו נא ובשל מבושל במים נא ובשל מבושל אמרתי לך ולא שצלאו כל צורכו היכי דמי אמר רב איש ידשויה חרובא חנו רבנן ייכול אבל כות חי יהא חייב תלמוד לומר אל תאכלו מומנו נא ובשל מבושל נא ובשל אמרתי לך ולא חי ייכול יהא מותר תלמוד לומר יי אש צלי איש היכי דמי נא אמר רב כדאמר פרסאי אברנים י"אמר רב חסדא י"המבשל בחמי טבריא בשבת פטור פסח שבשלו בחמי טבריא חייב מאי שנא בשבת דלא תולדות אש הוא אמר רבא מ"א חייב י"דקתני דקא עבר משום צלי איש רב חייא בריה דרב נתן מתני לה להא דרב חסדא בהדיא א"ר חסדא המבשל בחמי טבריא בשבת פטור ופסח שבשלו בחמי טבריא חייב שעבר משום צלי איש אמר ר' רבא י"אכלו נא לוקה

אחרות קאמר. מי איז לך דרענן נמי אחרות פליגי: לא סבירא לי. אלא בתרוסא נמי שרו והלכה כמותין: כוותיה דרב כהנא מסתברא. דאמר רבנן אחרות לא פליגי וכו' אמר שמואל הלכה כחכמים אחרת קאמר: אין הלכה כרבי יוסי, דאמר לעיל מ"מ חומץ לומחן. מאי לאו. מדלל למים חטין שהתמילי לניפח ככר אלמא וכו' כשאר משקין הוא אחרות נמי מחמע את הניתן מתחלה למוכו כדרכ כהנא אלמא שמואל כרבי כהנא סבירא ליה וכו' קאמר שמואל הלכה כחכמים אחרת קאמר ולא אחרות: לא מילתא למי. את שהתמילי להחמץ ולא מחמע נמי את הניתן למוכו דלא הו' כמים: במים. ובשל מבושל במים: שמיפיגין טעמן. שנתנין בו טעם שלהן: ובשל מבושל. רביא הוא דהו' ליה למיכתב נא ומבושל: ללי קדר. שמיפיגין אוחו בקדירה בלא מים ובלא שום משקה אלא מים הנפלטין משמנו. למחן דיליף לה מק"ו הכא שרי לרבי דיליף מרביא האי נמי בשל מבושל הוא: חייב. מלקות לא אפילו: ר' יוסי היא. דאמר כישול לאחר אפייה כישול הוא: יוצאין. די חובת מזה ברקיק השרי נתבטל לאחר אפייתו ואף על פי שמתמסר לחם הוא כל זמן שהוא קיים שלא נימוח לגמרי וכן במבושל: אבל לא במבושל. דלאו לחם קרינא ביה ואע"פ שכבר נאפה בתנור הוציא וחזר וביטלו ציטלו מתורת לחם: שאני הכא. דרביה קרא ובשל מבושל דהו' ליה למכתב ומבושל וגזירת הכתוב היא בפסח: ייכול ללאו כל צורכו. ואח"כ בשלו יהא חייב והאי תנא הוא דאמר לעיל ללאו ואח"כ ביטלו חייב. לישנא אחרתא ייכול ללאו כל צורכו דשויא חרובא כדמפרש יהא חייב דלאו צלי אש הוא אלא קלי אש ושורק זה עיקר וראשון אינו כלום דהוא תנא כיון דרבי קרא ללאו ואחר כך ביטלו מה לי שיה מרובא נא לי אש שיה: חרובא. שורק. חי. לגמרי שלא נללא כלל: נא. צלי ואינו צלי: ייכול יאס מוסר. לאכול ממנו חי למתלה דאפי' איסורא נמי ליכא תלמוד לומר אל תאכלו ממנו נא כי אש צלי אש ולא זה שאינו צלי והו' לאו שכללות והאי תנא סבר אין לוקין על לאו שכללות: דאמר פרסאי אברנים. אותה ליה שכלתן פרסי קרייה אברנים דלשון הקודש קרי נא: חמי טבריא. מעינות רותחין: פסח שביטלו בחמי טבריא חייב. על אפילו וקא סלקא דעתך משום דלא תאכל מבושל: דלאו חולדות אש היא. הלכך לאו כישול הוא דליהו חייב משום אכ' מלאכה: משום צלי אש. לאו דלא תאכל חי אש איכא ולא לאו דכישול וסבר לוקין על לאו שכללות: כהדיו. דחייב רב חסדא משום צלי אש ולא משום כישול:

לרבי יוסי דלית ליה הכא גבי מזה דכישול מבטל האפייה ה"ג כישול מבטל מהם שם ירק ודמי ע"כ לא קאמר רבי יוסי אלא דבעינן טעם מזה ועולא לטעמיה דלא בעי לדחויא הכא טעמא דרבי יוסי דבעינן טעם מזה והתם נמי קאמר דלדרי יוסי מנכר שהכל אכל

(א) ופירושין קד: ופ"ח (ב) ולעיל מ"מ. (ג) ופסחא פ"ה ה"ט. (ד) ברכות לח: (ה) ופי' מוס' חולין ט"ט ד"ה שאין. (ו) שבת מ"ה (ז) ויפיר וכן לגרס מה' חייב דקאמר. (ח) כ"מ קט"ו: (ט) ופי' הכי' כפרק ח' מהלכות ק"פ דין ד' אמר אבי אכל נא לוקה וכו' רבא אמר אין לוקין על לאו שכללות וכו' הכי' עיר כפרק י"ח מהלכות פסחא דין ד' ופי' ח"ס הכי' שיה מלאכות טירות דין ח' ופ"ה לגרסא ח"ס ח"ס שבת דף כג: ד"ה גזירה ועוד שם ע' ד"ה טעם וכו' דלוי חסדא דהקדוש רבא לאפי' וכו' כשאר דוכתי וכו' ה"ה ש"ס דר"מ סתם י"ט שלא חלטי כלל ש"ס שקבע דבר קרא דהו' וכו' פ"ה. ו' ש"ך לעיל מחנה.

תורה אור השלם

1. אל תאכלו ממונו נא ובשל מבושל במים כי אם צלי אש ראשו על קרעו ועל קרבו: שבות כ"ט

הגהות הב"ח

(א) נ"ס אין הלכה כרבי יוסי מ"ל לא מרלא צמית חמוצי גמרי מתמסר כ"ל ויציט נמוחי הוא ויציט הא מתמסר: (ב) ר"י ד"ה מה' לאו וכו' אלמא בשאר משקין אחרות כ"ל ויציט הוא נמחק:

מוסף רש"י

יוצאין ברקיק השרי. מזה וקרינא ביה לחם שחי (ברכות דף ח).

